

DOI: 10.58423/2786-6742/2024-5-33-45

УДК 336.748

Veronika HANUSZICS

közgazdasági tudományok kandidátusa, docens,
Számvitel és Auditálás Tanszék docense,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola,
Beregszász, Ukrajna
ORCID ID: 0000-0001-6902-6303

Péter SZOLNOKI

negyedéves hallgató,
Számvitel és Auditálás Tanszék hallgatója,
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola,
Beregszász, Ukrajna
ORCID ID: 0009-0009-7584-9088

EURÓPAI ORSZÁGOK HELYZETÉNEK ELEMZÉSE A GAZDASÁGI CIKLUSBAN

Absztrakt. A cikk makrogazdasági mutatók összehasonlításával és összevetésével határolja be kiválasztott Európai országok gazdasági ciklusait a 2000-es évektől kezdődően napjainkig. A kiválasztott országok: Németország, Egyesült Királyság, Magyarország és Ukrajna. A gazdasági ciklus, más néven üzleti ciklus, a bővülés és a zsugorodás időszakai közötti gazdasági ingadozásokra utal. Az olyan tényezők, mint a bruttó hazai termék (GDP), a kamatlábak, a foglalkoztatottsági szint, az infláció és az államadósság mértéke segíthetnek meghatározni a jelenlegi gazdasági ciklus szakaszát. A vállalkozásoknak és a befektetőknek a gazdasági ciklusokon át kell irányítaniuk stratégiájukat – nem olyan szinten, hogy irányítsák őket, hanem azért, hogy túléljék őket, és esetleg profitáljanak belőlük felmérésük segítségével. A tanulmány először bemutatja a gazdasági ciklus legfontosabb elméleti aspektusait, beleértve a ciklus négy szakaszát. Továbbá a mutatók meghatározása után országonként kerülnek elemzésre a ciklusok szakaszokra felbontva diagramok segítségével. Különleges figyelmet fordít a kutatás a tavalyi, 2023-as évre annak érdekében, hogy a gazdaság legaktuálisabb helyzete nagyobb megvilágítást kapjon. Végeredményben azt lehet elmondani az országok gazdasági ciklusairól, hogy a 2008-as gazdasági világválság előtt növekedtek és érték el csúcspontjukat. Ez a világesemény mindegyik országot megterhelte gazdaságilag. Az országok különböző nehézségekkel néztek szembe a 2010-es években, ami hátráltatta a gazdasági növekedésüket. Minden egyes országot sújtotta a COVID-19 gazdasági és egészségügyi világválság, és az európai gazdaságoknak nem is sikerült visszatérniük a járvány előtti gazdasági szintre. A koronavírus-járvány következtében uralkodó magas inflációra tetőzött a 2022 februárjában kitört orosz-ukrán háború. 2023-ban az országok elérték a ciklusban a mélypontot, egyedül Ukrajna gazdasága mutatott növekedő tendenciát.

Kulcsszavak: gazdasági ciklus, európai gazdaság, gazdasági ciklus elemzés.

JEL Classification: E10, E32, O11

Анотація. У статті визначено економічні цикли деяких європейських країн з 2000-х років до сьогодні шляхом порівняння та співставлення макроекономічних показників. Обрані для аналізу країни: Німеччина, Великобританія, Угорщина та Україна. Економічний цикл, також відомий як бізнес-цикл, означає економічні коливання між періодами піднесення та спаду. Такі фактори, як валовий внутрішній продукт (ВВП), процентні ставки, рівень зайнятості,

інфляція та рівень державного боргу можуть допомогти визначити, на якій стадії поточного бізнес-циклу перебуває економіка. Бізнесу та інвесторам необхідно управляти своїми стратегіями через економічні цикли - не для того, щоб контролювати їх, а для того, щоб пережити їх і, можливо, отримати від них вигоду завдяки їхній оцінці. У статті представлені найважливіші теоретичні аспекти бізнес-циклу, включаючи чотири фази циклу. В результаті аналізу показників цикли розбиваються на стадії в розрізі країн за допомогою діаграм. Дослідження приділяє особливу увагу минулому 2023 року, щоб пролити більше світла на поточну ситуацію в економіці. Зрештою, про економічні цикли країн можна сказати, що вони зростали і досягли свого піку перед світовою економічною кризою 2008 року. Ця світова подія економічно обтяжила всі країни. У 2010-х роках країни зіткнулися з різними труднощами, які гальмували їх економічне зростання. Кожна окрема країна постраждала від пандемії COVID-19 у сфері економіки та охорони здоров'я, а європейським економікам навіть не вдалося повернутися до економічного рівня до пандемії. Кульмінацією війни на Україні, що спалахнула в лютому 2022 року, стала висока інфляція, яка вже мала тенденцію до зростання під час пандемії. У 2023 році країни досягли найнижчої точки в циклі, лише економіка України продемонструвала тенденцію до зростання.

Ключові слова: економічний цикл, європейська економіка, аналіз економічного циклу.

Abstract. The article defines the economic cycles of selected European countries from the 2000s to the present by comparing and contrasting macroeconomic indicators. The selected countries: Germany, United Kingdom, Hungary and Ukraine. The economic cycle, also known as the business cycle, refers to economic fluctuations between periods of expansion and contraction. Factors such as Gross Domestic Product (GDP), interest rates, employment levels, inflation and the level of government debt can help determine the stage of the current business cycle. Businesses and investors need to manage their strategies through economic cycles - not to manage them, but to survive them and possibly profit from them by assessing them. The paper first presents the most important theoretical aspects of the business cycle, including the four phases of the cycle. Furthermore, once the indicators have been determined, the cycles are broken down into sections by country with the help of diagrams. The research pays special attention to the year 2023 to provide insight into the most current economic situation. In conclusion, it can be observed that the countries' economic cycles experienced growth and reached their peak before the 2008 global economic crisis. This global event economically burdened all countries, leading to various difficulties in the 2010s that hampered economic growth. The COVID-19 pandemic further impacted every country, with European economies still struggling to return to pre-pandemic levels. The Russian-Ukrainian war, which broke out in February 2022, exacerbated the high inflation resulting from the pandemic. In 2023, most countries reached the lowest point in the cycle, with Ukraine's economy being the exception, showing a growing trend.

Keywords: economic cycle, European economy, economic cycle analysis.

A probléma meghatározása. A gazdasági ciklus a gazdaság körkörös mozgása, amint az a bővüléstől a zsugorodásig és visszafelé halad. A gazdasági expanziót növekedés és zsugorodás jellemzi, beleértve a recessziót, a gazdasági aktivitás több hónapig tartó visszaesését.

A gazdasági időszakok megértése és nyomon követése segíthet a befektetőknek és a vállalkozásoknak eldönteni, hogy mikor fektessenek be, és mikor vegyék ki a pénzüket, mivel minden ciklus hatással van a részvényekre és kötvényekre, valamint a nyereségre és a vállalati bevételekre [1].

Az gazdasági ciklusok mérése magában foglalja a különböző gazdasági mutatók nyomon követését az idő múlásával, hogy azonosítani lehessen a gazdasági ciklus négy szakaszát: a növekedést, a csúcst, a hanyatlást és a mélypont mintáit.

A vállalkozásoknak és a befektetőknek a gazdasági ciklusokon át kell irányítaniuk stratégiájukat – nem olyan szinten, hogy irányítsák őket, hanem azért, hogy túléljék őket, és esetleg profitáljanak belőlük felmérésük segítségével.

A téma problematikája és aktualitása abban rejlik, hogy az elmúlt években több gazdasági válság sújtotta a gazdaságot: a COVID-19 világjárvány és a jelenleg is zajló orosz-ukrán háború. Ezek tudatában érdemes kutatni, hogy jelenleg milyen fázisban tartanak a gazdasági ciklust figyelembe véve az európai gazdaságok, és hogyan tudják a legkisebb károkkal átvészelni azt vagy esetleg a legnagyobb nyereséggel kijönni belőle.

Friss kutatások és publikációk elemzése. A gazdasági ciklust minden gazdasági szereplőre gyakorolt jelentős hatás okán érdemes vizsgálni és felvázolni, hogy mi is a tudomány legfrissebb információi erről a témáról. Ennek legjobb módja az, ha feltérképezzük milyen tanulmányok születtek az utóbbi időben. A Juergens és R. Braun [2] azt tárja fel, hogy a gazdasági ciklusnak milyen hatásai vannak a magántőke-alapok befektetési tevékenységére. A gazdasági növekedés és a ciklusok elemzésének egységesítése mellett érvel V. Cerra, A Fatás és S. C. Saxena [3], akik kutatásukban áttekintették a legújabb empirikus és elméleti irodalmat. C. A. Radin [4] olyan forrást publikált, amely összesíti az Amerikai Egyesült Államok gazdasági növekedéseit és zsugorodásait a XIX. sz. közepétől. M. Cacciatore és F. Ravenna [5] tudományos cikke a korlátozott berrugalmasság által generált bizonytalansági sokkot és az államfüggés felerősödését tanulmányozza a gazdasági visszaesésekben. Továbbá a bizonytalansági sokkokat és a konjunktúrakutatás szakirodalmát J. Fernandez-Villaverde és PA Guerrón-Quintana [6] is kutatta publikációjukban. GM Angeletos, F. Collard és H. Dellas [7] új stratégiát javasolnak a makrogazdasági idősorok boncolgatására, sablont adnak az adatokat legjobban leíró konjunktúra-terjedési mechanizmushoz, és tulajdonságait felhasználva értékelik mind a szűkös, mind a közepes méretű modelleket. A kis- és nagyvállalkozások közti különbségeket vizsgálta kutatásukban N. Crouzet és NR Mehrota [8] a gazdasági ciklusok során a cégméretet, a ciklikusságot és a pénzügyi súrlódásokat figyelembe véve. A jelenlegi nem megszokott gazdasági állapotok mellett nem lehet elhanyagolni a gazdasági ciklusok feltérképezését, ebben a feladatban kísérel meg egy kisebb részt megoldani a következő cikk az európai gazdaságok tekintetében.

A cikk céljainak megfogalmazása. A cikk célja meghatározni azt, hogy a választott európai országok jelenleg milyen gazdasági ciklusban vannak jelenleg. A cikk feladatai a következőek: a gazdasági ciklus és azt ezt mérni kívánó mutatók elméleti kérdéseit kibontani; elemezni az országok gazdasági ciklusait az idő múlásával; meghatározni a kiválasztott országok jelenlegi elhelyezkedése a gazdasági ciklusban.

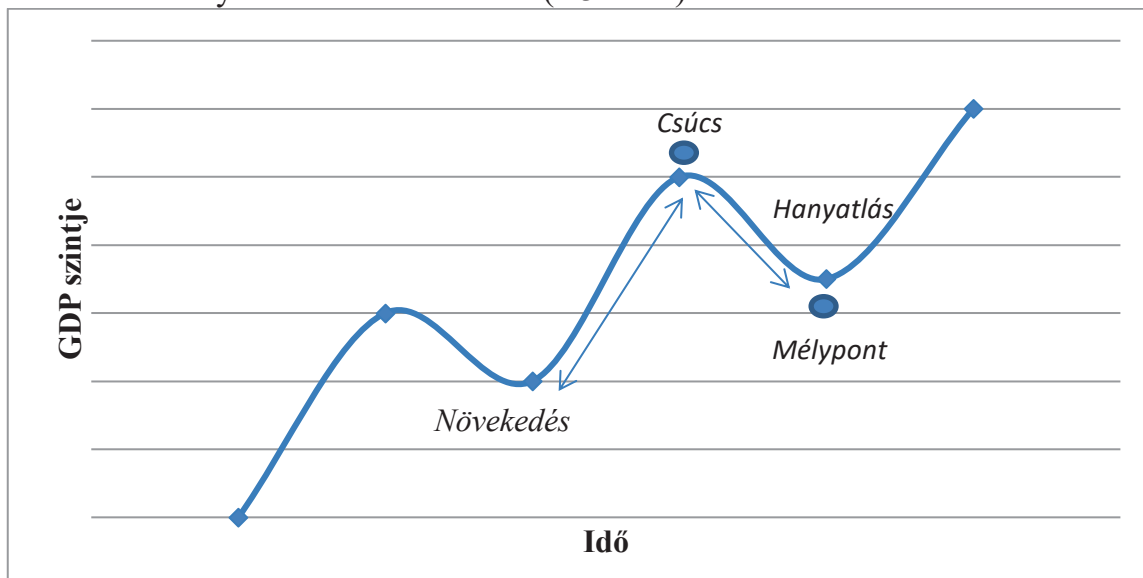
A fő kutatási anyag bemutatása. A természet az évszakaihoz hasonlóan, a gazdaság is növekedési és zsugorodási időszakokat él meg. Ezeket az intervallumokat gazdasági ciklusnak nevezzük [9].

A gazdasági ciklus, más néven üzleti ciklus, a bővülés és a zsugorodás időszakai közötti gazdasági ingadozásokra utal. Az olyan tényezők, mint a bruttó hazai termék (GDP), a kamatlábak, a foglalkoztatottsági szint, az infláció és az államadósság mértéke segíthetnek meghatározni a jelenlegi gazdasági ciklus szakaszát [1].

A gazdasági ciklust vagy üzleti ciklust négy szakasz jellemzi:

1. növekedés - a gazdaság viszonylag gyors növekedést tapasztal, a kamatok általában alacsonyok, a termelés nő;
2. csúcs - amikor a növekedés eléri a maximális ütemét. Az árak és a gazdasági mutatók rövid ideig stabilizálódhatnak, mielőtt lefelé fordulnának;
3. hanyatlás - a növekedés lassul, a foglalkoztatás csökken, és az árak stagnálnak;
4. mélypont - a gazdaság padlóra kerül, és a kereslet és a kínálat a fellendülés előtt eléri a mélypontot.

A gazdasági ciklus folyamatos mozgását a következő ábra mutatja be a GDP változását viszonyítva az idő múlásához (1.3. ábra):

1. ábra. A gazdasági ciklus folyamata a GDP példájában

forrás: saját szerkesztés [10] alapján

A különböző közgazdasági elméletek is másképpen vélekednek a gazdasági ciklusokról. A monetarizmus azt sugallja, hogy a kormány a pénzkínálat növekedési ütemével gazdasági stabilitást érhet el. A gazdasági ciklust a hitelciklushoz köti, ahol a kamatlábak változásai csökkentik vagy ösztönzik a gazdasági aktivitást azáltal, hogy többé-kevésbé megdrágítják a háztartások, a vállalkozások és a kormányzat hitelfelvételét [1].

A keynesianizmus megközelítése szerint az aggregált kereslet változásai, amelyeket a befektetési kereslet instabilitása és volatilitása ösztönöz, felelősek a ciklusok generálásáért. Amikor az üzleti hangulat borongóssabbá válik, és a befektetések lelassulnak, akkor negatív gazdasági közeg alakulhat ki. A kevesebb kiadás kisebb keresletet jelent, ami arra készteti a vállalkozásokat, hogy elbocsássanak

munkavállalókat. A keynesianisták szerint a munkanélküliség kevesebb fogyasztói kiadást jelent, és az egész gazdaság megsérül, nincs más egyértelmű megoldás, mint az állami beavatkozás és a gazdaságélénkítés [11].

A gazdasági ciklusok meghatározásánál a cikk a következő mutatókat fogja alapul venni egészen a 2000-es ezredfordulótól:

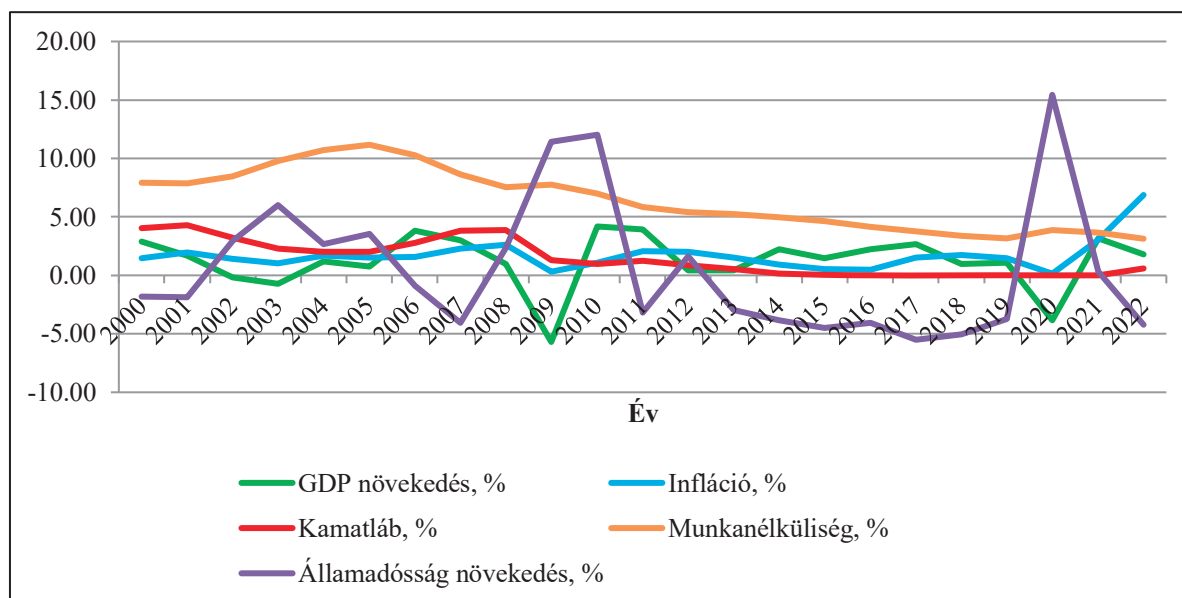
- GDP – egy ország határain belül egy adott időszakban előállított késztermékek és szolgáltatások teljes pénzbeli vagy piaci értéke;
- Infláció – az árak emelkedése, amely a vásárlóerő időbeli csökkenésének tekinthető;
- Kamatláb – az összeg, amelyet a kölcsönadó felszámít a hitelfelvevőnek;
- Munkanélküliség – olyan helyzetre utal, amikor egy személy aktívan keres munkát, de nem tud munkát találni;
- Államadósság mértéke – egy ország fennálló pénzügyi kötelezettségére utal, amivel a kormány tartozik a hitelezőinek.

A Világbank hivatalos adatbázisa [12] és a Trading Economics [13] statisztikai honlap adatait táblázatokba és diagramokba való átkonvertálása után kerül meghatározásra a gazdasági ciklus fázisai a makrogazdasági mutatók korrelációja alapján.

A cikk által vizsgált országok a következők:

- Németország;
- Egyesült Királyság;
- Magyarország;
- Ukrajna.

Németország gazdasági mutatóiból a következő diagramot lehet összeállítani (2. ábra):

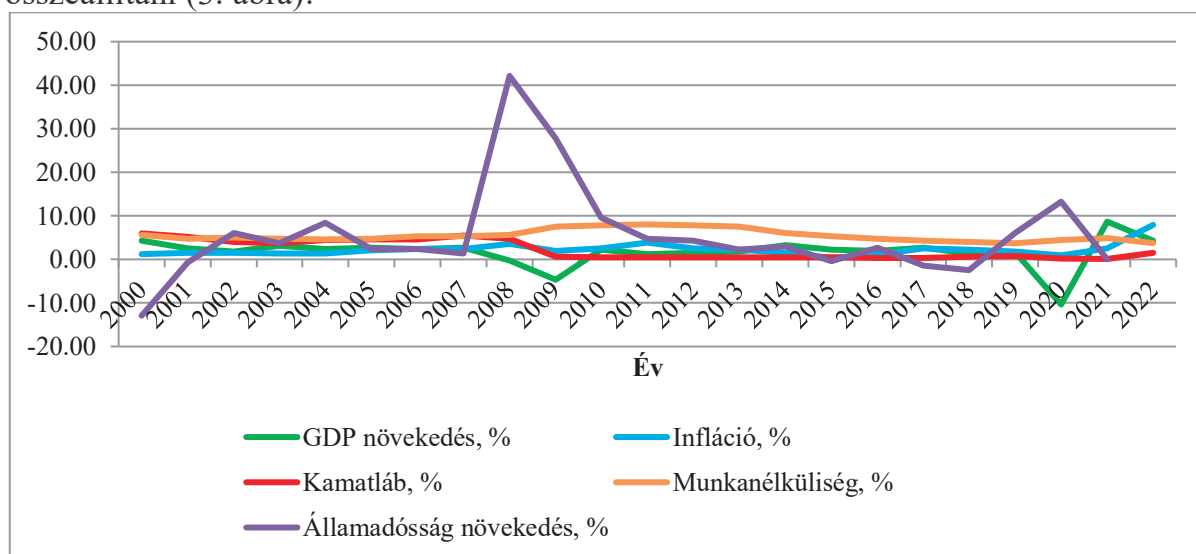
2. ábra. Németország gazdasági mutatóinak időbeli változása

forrás: saját szerkesztés [12], [13] és [14] alapján

Németország gazdasági ciklusát a következő szakaszok jellemzik:

- 2000-2005: recesszió. A német gazdaság ebben az időszakban negatív számokat produkált. Az infláció öt évben is meghaladta a gazdasági növekedést, kettő évben pedig negatív volt a GDP növekedése, a munkanélküliség pedig folyamatosan növekedett;
- 2006-2007: növekedés és csúcs. Ezekben az években a GDP meghaladta az infláció szintjét, csökkent a munkanélküliség, a kamatláb emelkedett, fékezve a gazdaság tempóját;
- 2008: recesszió. A német gazdaság GDP növekedését újra meghaladta az inflációs ráta, a kamatláb továbbnövekedett;
- 2009: depresszió. A GDP növekedés ebben az évben negatív volt a 2008-as gazdasági világválság után. Az infláció szinte deflációvá fordult át, az államadósság jelentősen megemelkedett, a munkanélküliség szintén nőtt;
- 2010-2018: növekedés. Németországnak sikerült visszatérnie a válság előtti szintre, a GDP növekedése idővel egyre jobban meghaladta az infláció szintjét. A munkanélküliség és a kamatláb is folyamatosan csökkenő tendenciának örvendett. A gazdasági növekedést a 2015-ös migrációs válság sem tudta megtörni, de mindenképp lassította [15];
- 2019: csúcs. Ebben az évben érte el a német gazdaság csúcspontját, közvetlenül a COVID-19 világjárvány nehézségei előtt. Ekkor volt a munkanélküliség a legalacsonyabb szinten;
- 2020-2022: recesszió. 2020-ban zsugorodott a gazdaság, nőtt az államadósság jelentős mértékben Németországnak nem sikerült visszatérnie a pandémia előtti szintre 2021-ben, a 2022-ben kitört orosz-ukrán háború pedig magas infláció okozott a gazdaságban.

Az Egyesült Királyság gazdasági mutatóiból a következő diagramot lehet összeállítani (3. ábra):

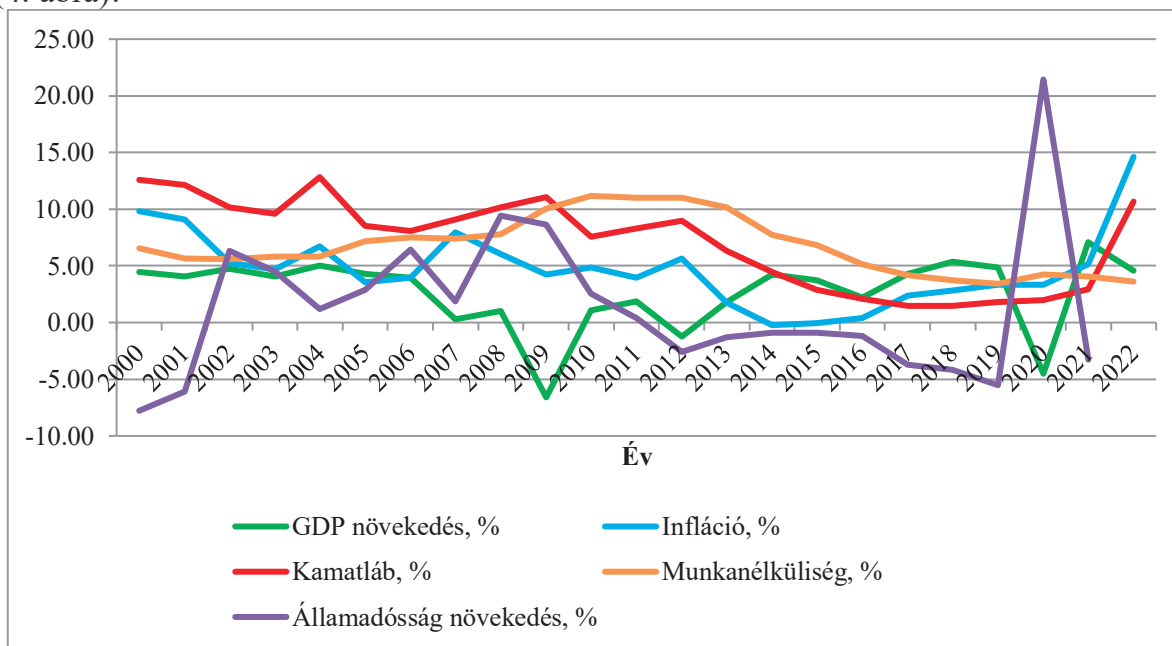
3. ábra. Az Egyesült Királyság gazdasági mutatóinak időbeli változása

forrás: saját szerkesztés [12], [13] és [16] alapján

Az Egyesült Királyság gazdasági ciklusát a következő szakaszok jellemzik:

- 2000-2006: növekedés. Ezt az időszakot a folyamatos gazdasági növekedés jellemzi: GDP növekedése meghaladta az inflációt, csökkent a munkanélküliség;
- 2007: csúcs. A brit gazdaság a 2008-as gazdasági világválság előtt érte el a csúcst. Ebben az évben megfigyelhető a kamatláb magas szintje;
- 2008-2010: recesszió. A GDP növekedése negatív volt, valamint az államadósság is nagymértékben nőtt, a munkanélküliség emelkedésnek indult. 2009-ben majdnem 5%-kal csökkent a GDP, amiből nem tudott feltápászkodni a gazdaság;
- 2011: mélypont. Hosszú recessziós évek után a GDP növekedést magasan túlnőtte az inflációs ráta. Ekkor volt a legmagasabb szinten a munkanélküliség. Ezután indult meg a növekedés;
- 2012-2016: növekedés. Ebben az időszakban az infláció folyamatosan csökkent, 2014-től pedig meg is haladta a GDP növekedés. Ezek mellett a munkanélküliség is folyamatosan csökkent. A kamatláb stabil volt. Azonban az Egyesült Királyság kilépése az Európai Unióból csökkentette a gazdasági növekedés ütemét, és az infláció többször meghaladta a GDP növekedést; [17]
- 2019: csúcs. ez év előzte meg a koronavírus nehézségeit, ezután zsugorodásnak indult a gazdaság. Növekedésnek indult a kamatláb, a munkanélküliség ekkor volt a legalacsonyabb;
- 2020-2022: recesszió. A COVID-19 világválság érzékenyen érintette a brit gazdaságot, nem is tudott visszaállni az az előtti gazdasági szintre, 2022-ben pedig magas infláció volt jellemző.

Magyarország gazdasági mutatóiból a következő diagramot lehet összeállítani (4. ábra):

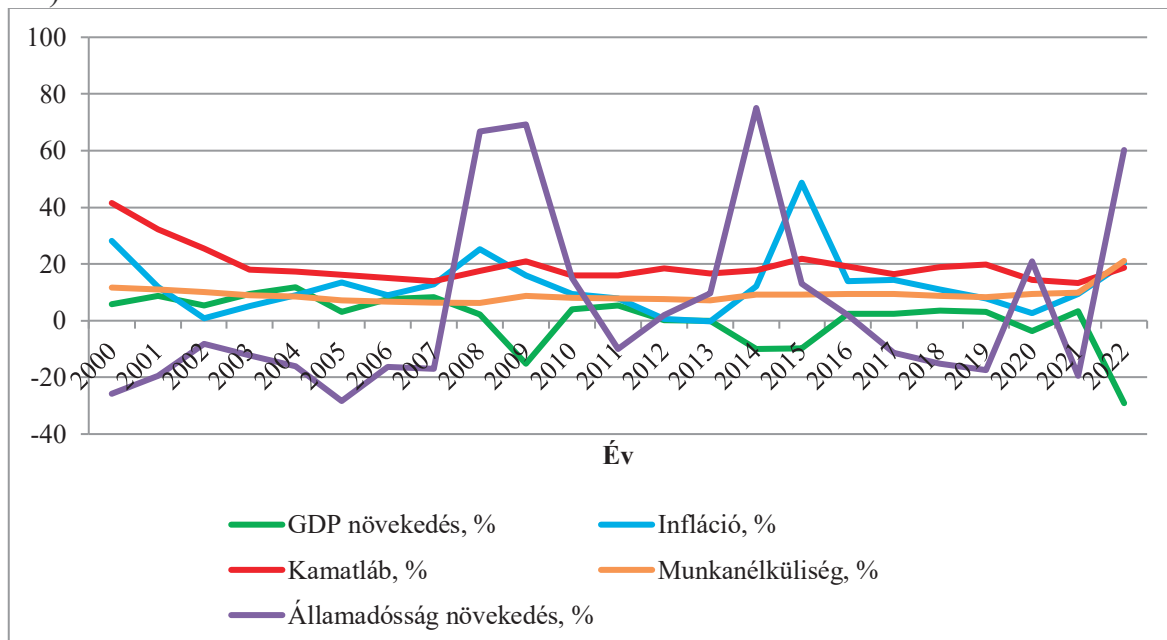
4. ábra. Magyarország gazdasági mutatóinak időbeli változása

forrás: saját szerkesztés [12] és [13] alapján

Magyarország gazdasági ciklusát a következő szakaszok jellemzik:

- 2000-2005: növekedés. A GDP folyamatosan nőtt Magyarországon, az infláció és a munkanélküliség csökkent;
- 2006: csúcs. A gazdaság ekkor érte el azt a pontot, mielőtt elkezdett volna zsugorodni;
- 2007-2011: recesszió. Ebben az időszakban az infláció folyamatosan meghaladta a GDP növekedést, 2009-ben pedig a gazdasági világválság után 6,6%-os GDP csökkenés volt. A munkanélküliség folyamatosan nőtt. Megfigyelhető a kamatláb növekedése, amely a gazdaság felpörgetésére irányult;
- 2012: mélypont. Újra negatív volt a GDP növekedése, valamint nagyon magas munkanélküliség uralkodott a kiemelkedő infláció mellett;
- 2013-2018: növekedés. Ebben az időszakban volt egy felemelkedés a gazdaságban. Minden évben meghaladta a GDP növekedése az inflációs rátát és csökkent a munkanélküliség és a kamatláb. Azonban Magyarországot is sújtotta a 2015-ös migrációs válság, ekkor defláció volt a gazdaságban; [18]
- 2019: csúcs. Ebben az évben volt a legalacsonyabb a munkanélküliség, ezután elindult felfelé. A GDP továbbra is meghaladta az inflációt;
- 2020-2022: recesszió. A COVID-19 világválság Magyarországot is gazdasági csökkenésbe sodorta, amit 2021-ben megugrott egy annál nagyobb növekedéssel, azonban a 2022-ben kitört orosz-ukrán háború magas inflációt okozott az országban.

Ukrajna gazdasági mutatóiból a következő diagramot lehet összeállítani (5. ábra):

5. ábra. Ukrajna gazdasági mutatóinak időbeli változása

forrás: saját szerkesztés [12] és [13] alapján

Ukrajna gazdasági ciklusát a következő szakaszok jellemzik:

- 2000-2006: növekedés. Megfigyelhető a GDP folyamatos növekedése és a munkanélküliség csökkenése. A kamatláb szintén csökkent, ami elősegítette a gazdaság körforgását;
- 2007: csúcs. Ekkor érte el az ukrán gazdaság azt a pontot, amikor még jelentősen nőtt a GDP, csökkenő volt a munkanélküliség és alacsony a kamatláb;
- 2008-2013: recesszió. A 2008-as gazdasági világválság érzékenyen érintette Ukrainát: 2009-ben 15%-kal csökkent a GDP. Megugrott az államadósság, 2013-ben pedig defláció volt az országban. Pozitívan értékelendő az, hogy csökkenő számokat mutatott a munkanélküliség;
- 2014-2015: mélypont. Az Euromajdan mozgalom és a kelet-ukrajnai háború taszította depresszióba a gazdaságot. Mindkét évben 10%-kal csökkent a GDP. 2014-ben az államadósság több mint másfélszeresére nőtt. 2015-ben pedig majdnem 50%-os volt az infláció;
- 2016-2018: növekedés. Ekkor következett egy pozitívabb időszak. Folyamatosan csökkent az infláció, az államadósság, a munkanélküliség. A GDP növekedés is pozitív volt;
- 2019: csúcs. Mint sok más gazdaság, Ukrajna is ekkor érte el a csúcst. Az előbb említett tendenciák folytatódtak, ezt a koronavírus-járvány törte meg;
- 2020-2022: recesszió. Ukrajna GDP-je csökkent 2020-ban, 2021-ben pedig nem tudott visszajönni a járvány előtti szintjére. A 2022. február 24-én kitört orosz-ukrán háború pedig eddig még nem látott mélységekbe taszította a gazdaságot: 29%-os GDP csökkenés, 20%-os infláció és 21%-os munkanélküliség.

A fentebbi évtizedeken átnyúló elemzésen túl érdemes külön megvizsgálni a 2023-as évet. Németország egyértelműen recesszióban volt 2023-ban. Csökkent a gazdasága 0,3%-kal. [19] A kamatláb jelentősen volt emelve az egész során arra irányulva, hogy csökkenjen az infláció. [13] Ennek ellenére az infláció mindössze 1%-kal ment lejjebb 2022-höz képest. [20] A munkanélküliség pedig 5,7%-ra növekedett, ami további negatívum a 2023-es gazdasági évben. [14] Ez az év tekinthető mélypontnak attól függően, hogy a 2024-es év milyen gazdasági állapottal fog zárulni, így megindulva felfelé több recessziós év után.

Az Egyesült Királyság GDP-je mindössze 0,1%-kal növekedett 2023-ban [14] a 4%-os infláció mellett [21]. Ez egyértelműen negatívnak tekinthető. A kamatláb szintén emelkedett a 2023-as év során az infláció csökkentésének érdekében. [16] Ebből a szempontból sikeres volt ez a politika. A munkanélküliség pedig minimálisan növekedett 2022-höz képest, 0,1%-kal. [13] Németországhoz hasonlóan az Egyesült Királyság tekintetében is lehet ezt mélypontnak tekinteni, ha 2024-ben jobban fog teljesíteni az ország gazdasága.

A magyar gazdaság szintén csekély mértékben növekedett 2023-ban. A GDP növekedés a tavalyi évben 0,8%-os volt [22], az infláció pedig 17,6%. [23] Ezt a magas inflációt kísérelt meg a kordában tartani a megemelt 12,8%-os kamatláb, ám az infláció így is magasabb volt, mint 2022-ben. [14] A munkanélküliség is növekedett 2023-ban 4,6%-ra. [13] A gazdaság tekintetében ezek nagyon rossz tendenciák,

amelyek egy depressziós gazdasági környezetet mutatnak. Magyarországon is a 2024-es év fogja meghatározni, hogy valójában ez az év volt a mélypont a gazdasági ciklusban.

Ukrajna GDP növekedése 2023-ban 4,6% volt. [24] Ez az előző évi 29%-os csökkenéshez mérve nagyon kiemelkedő mutató, és mutathatja azt, hogy Ukrajnában a 2022-es volt a mélypont éve. Ezt támasztja alá az is, hogy a megemelt kamatláb csökkenteni tudta az inflációs rátát. Ez az érték egyes források szerint 12,7% volt [14], más portálokön 5,1%-kal is lehet találkozni [13] [25], de egyértelműen csökkent az infláció. A munkanélküliség pedig 20% körüli ráta volt. [26] Erről a mutatóról csak becslések vannak, nincsenek pontos adatok. Összevetve mindezeket, Ukrajna gazdasága jobban teljesített 2023-ban, mint 2022-ben, így az adatok alapján azt lehet mondani, hogy növekedésnek indulhat az ország.

Az információk és statisztikák alapján a következő összesítő táblázatot lehet összeállítani az országok gazdasági ciklusban lévő pozíciójukról a 2023-as évet követően (1. táblázat):

1. táblázat

Országok elhelyezkedése a gazdasági ciklusban 2023 után

Ország	Gazdasági ciklus fázisa	Javaslat
Németország	Mélypont, három recessziós év után	Infláció csökkentésére irányuló kamatlábnövelés
Egyesült Királyság	Mélypont, három recessziós év után	Infláció csökkentésére irányuló kamatlábnövelés
Magyarország	Mélypont, három recessziós év után	Infláció csökkentésére irányuló kamatlábnövelés
Ukrajna	Növekedés, a mélypont után	Infláció csökkentésére irányuló kamatlábnövelés

forrás: saját szerkesztés

Következtetések és további kutatások kilátásai. Összességében azt lehet elmondani az országok gazdasági ciklusairól, hogy a 2008-as gazdasági világválság előtt növekedtek és érték el csúcukat. Ez a világesemény mindegyik országot megterhelte, és ott lett vége egy hosszabb gazdasági ciklusnak. Ezután változó volt, hogy melyik ország milyen hamar tudott kilábalni a válság nehézségeiből. Az országok különböző nehézségekkel néztek szembe a 2010-es években. Németországot és Magyarországot a 2015-ös migrációs válság, az Egyesült Királyságot az Európai Unióból való kilépés, Ukrajnát nemzetközi konfliktusok sújtották. A világ minden egyes gazdaságát sújtotta a COVID-19 gazdasági és egészségügyi világválság, és az európai gazdaságoknak nem is sikerült visszatérniük a járvány előtti gazdasági szintre. A koronavírus-járvány következtében uralkodó magas inflációra tetőzött a 2022 februárjában kitört orosz-ukrán háború. Jelen pillanatban úgy tűnik, hogy az országok elérték a ciklusban a mélypontot, egyedül Ukrajna gazdasága mutatott növekedő jeleket 2023-ban. Lehetőséget ad a további kutatásra a ciklus folyamatos elemzése az évek múltával, továbbá érdemes kutatni a gazdasági mutatók meghúzódo gazdasági döntéseket, eseményeket.

Список використаних джерел

1. Team, I. (2023, December 19). Economic Cycle: Definition and 4 Stages of the Business Cycle. Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/terms/e/economic-cycle.asp>
2. Juergens, A., & Braun, R. (2022). Resilience and cyclicity in private equity: Value creation and investment flows in economic cycles. Social Science Research Network. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.4260530>
3. Fatás, A., Cerra, V., & Saxena, S. (2023). Hysteresis and business cycles. *Journal of Economic Literature*, 61(1), 181–225. URL: <https://doi.org/10.1257/jel.20211584>
4. Radin, C. A. (2020, August 6.). US business cycle expansions and contractions. EliScholar – a Digital Platform for Scholarly Publishing at Yale. URL: <https://elischolar.library.yale.edu/ypfs-documents/8191>
5. Cacciatore, M., & Ravenna, F. (2021). Uncertainty, wages and the business cycle. *the Economic Journal/Economic Journal*, 131(639), 2797–2823. URL: <https://doi.org/10.1093/ej/ueab019>
6. Fernández-Villaverde, J., & Guerrón-Quintana, P. (2020). Uncertainty shocks and business cycle research. *Review of Economic Dynamics*, 37, S118–S146. URL: <https://doi.org/10.1016/j.red.2020.06.005>
7. Angeletos, G., Collard, F., & Dellas, H. (2020). Business-Cycle anatomy. *the American Economic Review*, 110(10), 3030–3070. URL: <https://doi.org/10.1257/aer.20181174>
8. Crouzet, N., & Mehrotra, N. (2020). Small and Large Firms over the Business Cycle. *The American Economic Review*, 110(11), 3549–3601. URL: <https://doi.org/10.1257/aer.20181499>
9. Rodini, L. (2024, January 17). What is the economic cycle? stages & importance. *TheStreet*. URL: <https://www.thestreet.com/dictionary/economic-cycle>
10. Amadeo, K. (2022, December 21). What is the business cycle? *The Balance*. URL: <https://www.thebalancemoney.com/what-is-the-business-cycle-3305912>
11. What is Keynesian Economics? - Back to Basics - Finance & Development, September 2014. (2014, August 27). URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2014/09/basics.htm>
12. World Bank Open Data. (n.d.). World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/>
13. TRADING ECONOMICS | 20 million INDICATORS FROM 196 COUNTRIES. (n.d.). URL: <https://tradingeconomics.com/>
14. Statista. (n.d.). Statista - the statistics portal. URL: <https://www.statista.com/>
15. Author, B. (2021, June 16). How has Germany's economy been affected by the recent surge in immigration? - Liberty Street Economics. Liberty Street Economics. URL: <https://libertystreeteconomics.newyorkfed.org/2019/05/how-has-germanys-economy-been-affected-by-the-recent-surge-in-immigration/>
16. Bank of England. (n.d.). Bank Rate history and data | Bank of England Database. URL: <https://www.bankofengland.co.uk/boeapps/database/Bank-Rate.asp>
17. Kaya A., Liadze I., Low H., Sanchez Juanino P., Millard S. (2023). URL: <https://www.niesr.ac.uk/wp-content/uploads/2023/11/JC760-NIESR-Outlook-Autumn-2023-Global-Topical-Feature-v2.pdf?ver=rI09mvTEXLteRNKkz9EM>
18. Gyorselemzés 2016/18: Az aktuális migrációs hullám gazdasági hatásai Európában – Migrációkutató Intézet. (2016, November 7). URL: <https://migraciokutato.hu/2016/11/07/az-aktualis-migracios-hullam-gazdasagi-hatasai-europaban/>
19. Katanich, D. (2024, January 15). Germany's GDP shrank in 2023 as industries limped to end of year. *Euronews*. URL: <https://www.euronews.com/business/2024/01/15/germanys-gdp-shrank-in-2023-as-industries-limped-to-end-of-year>
20. Inflation rate at +5.9% in 2023. (n.d.). Federal Statistical Office. URL: https://www.destatis.de/EN/Press/2024/01/PE24_020_611.html
21. Beckett, D. (2024, January 17). Consumer price inflation, UK - Office for National Statistics. URL: <https://www.ons.gov.uk/economy/inflationandpriceindices/bulletins/consumerpriceinflation/december2023>
22. Economic forecast for Hungary. (n.d.). Economy and Finance. URL: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/hungary/economic-forecast-hungary_en

23. Szónyi, P. V. D. (2024, January 12). Hungarian inflation ends 2023 with a downside surprise. ING Think. URL: <https://think.ing.com/snaps/hungarian-inflation-ends-2023-with-a-downside-surprise/>
24. Overview. (n.d.). World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/overview>
25. National Bank of Ukraine. (2024, January 11). NBU 2023 Inflation Update. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-rivnya-inflyatsiyi-u-2023-rotsi>
26. Samoiliuk M. (2024, March 4). Ukraine War Economy Tracker - Centre for Economic Strategy. Centre for Economic Strategy - Non-governmental research center on economic policy issues. URL: <https://ces.org.ua/en/tracker-economy-during-the-war/>

References

1. Team, I. (2023, December 19). Economic Cycle: Definition and 4 Stages of the Business Cycle. Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/e/economic-cycle.asp>
2. Juergens, A., & Braun, R. (2022). Resilience and cyclicalities in private equity: Value creation and investment flows in economic cycles. *Social Science Research Network*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4260530>
3. Fatás, A., Cerra, V., & Saxena, S. (2023). Hysteresis and business cycles. *Journal of Economic Literature*, 61(1), 181–225. <https://doi.org/10.1257/jel.20211584>
4. Radin, C. A. (2020, August 6.). US business cycle expansions and contractions. EliScholar – a Digital Platform for Scholarly Publishing at Yale. <https://elischolar.library.yale.edu/yppfs-documents/8191>
5. Cacciatore, M., & Ravenna, F. (2021). Uncertainty, wages and the business cycle. *the Economic Journal/Economic Journal*, 131(639), 2797–2823. <https://doi.org/10.1093/ej/ueab019>
6. Fernández-Villaverde, J., & Guerrón-Quintana, P. (2020). Uncertainty shocks and business cycle research. *Review of Economic Dynamics*, 37, S118–S146. <https://doi.org/10.1016/j.red.2020.06.005>
7. Angeletos, G., Collard, F., & Dellas, H. (2020). Business-Cycle anatomy. *the American Economic Review*, 110(10), 3030–3070. <https://doi.org/10.1257/aer.20181174>
8. Crouzet, N., & Mehrotra, N. (2020). Small and Large Firms over the Business Cycle. *The American Economic Review*, 110(11), 3549–3601. <https://doi.org/10.1257/aer.20181499>
9. Rodini, L. (2024, January 17). What is the economic cycle? stages & importance. TheStreet. <https://www.thestreet.com/dictionary/economic-cycle>
10. Amadeo, K. (2022, December 21). What is the business cycle? The Balance. <https://www.thebalancemoney.com/what-is-the-business-cycle-3305912>
11. What is Keynesian Economics? - Back to Basics - Finance & Development, September 2014. (2014, August 27). <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2014/09/basics.htm>
12. World Bank Open Data. (n.d.). World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org/>
13. TRADING ECONOMICS | 20 million INDICATORS FROM 196 COUNTRIES. (n.d.). <https://tradingeconomics.com/>
14. Statista. (n.d.). Statista - the statistics portal. <https://www.statista.com/>
15. Author, B. (2021, June 16). How has Germany's economy been affected by the recent surge in immigration? - Liberty Street Economics. Liberty Street Economics. <https://libertystreeteconomics.newyorkfed.org/2019/05/how-has-germanys-economy-been-affected-by-the-recent-surge-in-immigration/>
16. Bank of England. (n.d.). Bank Rate history and data | Bank of England Database. <https://www.bankofengland.co.uk/boeapps/database/Bank-Rate.asp>
17. Kaya A., Liadze I., Low H., Sanchez Juanino P., Millard S. (2023). <https://www.niesr.ac.uk/wp-content/uploads/2023/11/JC760-NIESR-Outlook-Autumn-2023-Global-Topical-Feature-v2.pdf?ver=rI09mvTExLteRNKkz9EM>
18. Gyorselemzes 2016/18: Az aktualis migrációs hullam gazdasági hatásai Európában – Migrációkutató Intézet. (2016, November 7). <https://migrációkutató.hu/2016/11/07/az-aktualis-migracios-hullam-gazdasagi-hatasai-europaban/>
19. Katanich, D. (2024, January 15). Germany's GDP shrank in 2023 as industries limped to end of

- year. Euronews. <https://www.euronews.com/business/2024/01/15/germanys-gdp-shrank-in-2023-as-industries-limped-to-end-of-year>
20. Inflation rate at +5.9% in 2023. (n.d.). Federal Statistical Office. https://www.destatis.de/EN/Press/2024/01/PE24_020_611.html
21. Beckett, D. (2024, January 17). Consumer price inflation, UK - Office for National Statistics. <https://www.ons.gov.uk/economy/inflationandpriceindices/bulletins/consumerpriceinflation/december2023>
22. Economic forecast for Hungary. (n.d.). Economy and Finance. https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/hungary/economic-forecast-hungary_en
23. Szonyi, P. V. D. (2024, January 12). Hungarian inflation ends 2023 with a downside surprise. ING Think. <https://think.ing.com/snaps/hungarian-inflation-ends-2023-with-a-downside-surprise/>
24. Overview. (n.d.). World Bank. <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/overview>
25. National Bank of Ukraine. (2024, January 11). NBU 2023 Inflation Update. <https://bank.gov.ua/en/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-rivnya-inflyatsiyi-u-2023-rotsi>
26. Samoiliuk M. (2024, March 4). Ukraine War Economy Tracker - Centre for Economic Strategy. Centre for Economic Strategy - Non-governmental research center on economic policy issues. <https://ces.org.ua/en/tracker-economy-during-the-war/>